మూడు గ్లాసులు

వేసవికాలం.

సెక్రెటేరియట్ మూడో అంతస్తులో అదొక చిన్న గది. అండర్ సెక్రెటరీ ఆఫీసులో ఉండవలసిన హంగులన్నీ ఉన్నాయి.

శ్యామలరావు తన టేబుల్ మీద దొంతర్లుగా పేరుకుపోయిన ఫైళ్లలో ఏది ముందు చూడాలో తెలియక తికమక పడుతూ ఆనాటి ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్‌లోని శీర్షికలు చూస్తున్నాడు.

"లోపలికి రావచ్చా, సార్?" అని వినిపించగానే శ్యామలరావు పేపరు మడిచి ఒక ఫైలు తీసుకున్నాడు. "రండి, కూర్చోండి" అన్నాడు.

ఆ వ్యక్తి ఎంతదూరం నుంచి వచ్చాడో – "కాస్త మంచినీళ్లు తెప్పించి పెడతారా?" అన్నాడు అతను కూర్చుంటూనే.

శ్యామలరావుకి ఆశ్చర్యం వేసింది. ఏ పనిమీద వచ్చాడో ఆ పని మాట ప్రస్తావించకుండా మంచినీళ్లు అడుగుతున్నాడు. (ఈ కథకు, మంచినీళ్ల గ్లాసుకు సంబంధం ఉంది కాబట్టి అధిక ప్రసంగం అనుకోకండి.)

బెల్ నొక్కాడు శ్యామలరావు.

వచ్చిన ప్యూను చంద్రంతో – "వీరికి మంచినీళ్లు తెచ్చి ఇయ్యి" అన్నాడు. చంద్రం మేజా సొరుగులోంచి గాజు గ్లాసు తీసుకొని బయటకు వెళ్లాడు.

ఆ వచ్చిన పెద్దమనిషి ఆరు నెలల క్రితం తను పెట్టుకున్న అర్జీ విషయం చెప్పి – "ఈ రోజు ఆర్డర్లు వస్తాయి, రేపు వస్తాయని కళ్లు కాయలు కాచినట్లు చూస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారేమో సచివాలయంలో ఎలాంటి పని అయినా చిటికలమీద జరిగిపోతుంది అంటున్నారు. మరి నా దరఖాస్తు ఏమైంది? అయ్యా! తమరు కలుగజేసుకోవాలి. లేకపోతే..."

ఈలోగా చంద్రం వెళ్లి నీళ్లగ్లాసు టేబులుమీద పెట్టి వెళ్లిపోయాడు.

ఆ వచ్చిన వ్యక్తి గ్లాసు తీసుకోబోతే పొరపాటున గ్లాసు దొర్లిపోయి ఒక ఫైలు తడిసిపోయింది. శ్యామలరావు అందుకు బాధపడలేదు. 'అమ్మో! గ్లాసు ముక్కలైపోయిందే' అని బాధపడ్డాడు.

"సారీ ! మీరు నీళ్లు త్రాగలేదు. వేరే గ్లాసు లేదు."

"క్షమించండి! తప్పు నాదే. నీళ్లకేం, బైటతాగుతాను. మీరు నా పనిచేసి పెట్టండి."

శ్యామలరావు అతనిచ్చిన వివరాలు నోట్‌చేసుకొని "వారం పది రోజుల్లో పని జరగకపోతే మళ్లీ రండి" అన్నాడు.

"తప్పుతుందా!" అంటూ అతను వెళ్లిపోయాడు.

(ఇంక కథను అవధరింపుడు)

గ్లాసు ముఖ్యం! ఇది లేకపోతే తనూ నీళ్లు తాగలేడు. శ్యామలరావు ఫోనుతీసి స్టోర్సు డిపార్టుమెంటుకి రింగ్ చేశాడు. స్టోర్సు డిప్పార్టుమెంటు అండర్ సెక్రటరీ అవతల నుంచి మాట్లాడుతూ – "గ్లాసుకేం భాగ్యం? ఎస్.ఓ. జోగారావుతో చెప్తాను. మీకు గ్లాసు దొరక్కపోతే అతనితోనే మాట్లాడండి. నేను ఒక మీటింగుకి వెళ్తున్నాను" అన్నాడు.

అరగంట వరకు ఆ రాబోయే గ్లాసు కోసం ఎదురుచూస్తూ ఏ ఫైలూ చూడకుండా కూర్చున్నాడు.

ఫోను మోగింది.

"నేను జోగారావుని మాట్లాడుతున్నాను. యు.ఎస్. గారితో మీకు గ్లాసు కావాలన్నారుట. దయచేసి ఒక నోట్ పంపించండి. మీకు గతంలో గ్లాసు ఎప్పుడిచ్చింది? అది ఏమైంది? వివరంగా రాయండి... సారీ, సర్, రూల్సు అలా ఉన్నాయి. గ్లాసు అయినా, టైపురైటరైనా అంతే!"

"…. …."

" అదొక ఫార్మాలిటి సార్! ఆ నోటు రాగానే గ్లాసు పంపిస్తాను."

శ్యామలరావు గ్లాసు దొరికినంత సంతోషపడ్డాడు. నోట్‌షీట్‌మీద జోగారావు చెప్పినట్లే రాసి, బెల్ నొక్కాడు. చంద్రం రాలేదు. వేరే ఎవరో వచ్చారు. శ్యామలరావుకి ఆ కొత్త వ్యక్తిని చూసి ఆశ్చర్యం వేసింది. ఎవరో? "ఏం పని?" అన్నాడు. వాడు తన కింద ప్యూనే అని గ్రహించలేకపోయాడు.

"సర్ ! మీరు బెల్ నొక్కారుగా?"

శ్యామలరావుకి మరింత ఆశ్చర్యం వేసింది. తన కింద ఇద్దరు ప్యూనులా? " నువ్వెక్కడ పనిచేస్తున్నావు? చంద్రం ఏడీ?"

"నా పేరు శంకరం. మీ దగ్గరే పనిచేస్తున్నాను. చంద్రాన్ని నేనే పంపించేశాను. అయ్యగారి పని నేను చూస్తానంటూ."

"నా దగ్గరే పని చేస్తున్నావా? నే నేనాడూ నిన్ను చూడలేదే? ఈ రోజే చేరేవా?"

"సర్! ఏడాది అయింది. ఇంతకాలం డి.ఎస్.గారి బంగళాలో పని చేస్తున్నాను."

"సరే! ఈ కాగితం స్టోరులో ఎస్.ఓ. జోగారావుకిచ్చి గ్లాసు తీసుకురా" అన్నాడు.

"అలాగే సార్!"

శంకరం 'అలాగే' అన్నాడు కాని కదల్లేదు.

"ఏం నిల్చున్నా వేం?"

"అయ్యా ! నా దో మనవి. నా ఫైలు మీద మీరు సంతకం చేస్తే నన్ను ఖాయం చేస్తారు. ఆ ఫైలు..."

"నీ ఫైలు రానీ చేస్తాను. ముం దా గ్లాసు విషయం చూడు." వా డెందుకు వచ్చాడో శ్యామలరావుకి అర్థమైంది.

"గ్లాసు కేం సార్! చిటికలో తెస్తాను. కాని నా ఫైలు...."

"నీ ఫైలు వచ్చినట్లు లేదు. లేక ఈ ఫైళ్లలో ఎక్క డుందో? ముందు నువ్వు నేను చెప్పిన పని చెయ్యి"

"చిత్తం !" అంటూ శంకరం ఇలా వెళ్లినవాడు ఇలా తిరిగొచ్చాడు. అతని వెంట ఎస్.ఓ. రామనాథం ఉన్నాడు.

"శంకరం ! వెళ్లలేదా??"

"సర్ ! లిఫ్ట చెడిపోయింది. అది బాగు అవగానే వెళ్తాను. ఈలోగా నా ఫైలు రామనాథంగారిని మీరు పిలిచారని తీసుకువచ్చేను. వారికైతే నా ఫైలు తేలికగా దొరుకుతుంది."

"సారీ, రామనాథం, నేను పిలవలేదు" అని అతడ్ని పంపించి – "చూడు శంకరం! నువ్వు గ్లాసైనా తీసుకురా లేదంటే చంద్రాన్ని పంపించు."

"వా డెందుకు సార్! నే తెస్తాగా. కాని నా ఫైలు..."

శంకరం వెళ్లిన ఒక గంటకు జోగారావుదగ్గరనుండి ఫోను వచ్చింది.

"మీ ప్యూను ఇప్పుడే వచ్చాడు. సారీ ! గ్లాసులు స్టాకులో లేవు"

"..... ....."

"గ్లాసులు అసలే లేవని కాదు. పై అధికారులకుఇచ్చే గ్లాసులూ, స్టాఫ్‌కి ఇచ్చే సాదాగ్లాసులూ ఉన్నాయి. మీ రేంజ్ ఆఫీసర్లకిచ్చే గ్లాసులు లేవు"

శ్యామలరావుకి కోపం వచ్చింది. "ఏదో ఒక గ్లాసు తగలెయ్యి. మంచినీళ్ళు త్రాగడానికి సాదా గ్లాసు పనికి రానంటుందా?"

"అంత పనే! నా కొంప లంటుకుంటాయి. సాదా గ్లాసు మీ కిచ్చినట్లు తెలిస్తే యు.ఎస్.గారు నన్ను దండిస్తారు."

"పోనీ ఆ సుపీరియరు గ్లాసు పంపు."

"అది కుదిరేది కాదు, సార్! అది సెక్రెటరీలకు ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీలకు, మంత్రులకు ప్రత్యేకం. అది మీ కొస్తే నేనేమని సంజాయిషీ చెప్పను?"

"..........."

"మీరు బాధపడకండి, సార్! ఇప్పుడే పది డజన్ల గ్లాసుల కోసం శాంక్షను తీసుకుంటాను. రేపటి కల్లా గ్లాసు మీ కిస్తాను... భలేవారే! ఎలా మరచిపోతాను?... యు.ఎస్.గారు ప్రత్యేకంగా చెప్పారు."

ఆ రేపు వచ్చింది.

అదీ వెళ్లిపోయింది.

శంకరం శ్యామలరావు దగ్గరే కొలువున్నాడు.

గ్లాసు మాత్రం రాలేదు.

"సార్ ! నా ఫైలు."

శ్యామలరావు తన ఫైళ్ల నెవరో అటూ ఇటూ చేశారని గ్రహించుకున్నాడు. బహుశా వీడే కాబోలు. తన ఫైలు కోసం...

"ఇక్కడ లేదు. ఆ ఎస్.ఓ.ను అడుగు."

"సార్ ! నేను మూడు రోజులై ఇక్కడ నా ఫైలు కోసం పడిగాపులు పడుతున్నాను. మీరు సంతకం చేస్తేనే కాని నా ఉద్యోగం ఖాయం కాదు. నే నింకా పెళ్ళి చేసుకోవాలి, సార్ ! ఉద్యోగం ఖాయమైతే."

గ్లాసు దొరకనందుకు శ్యామలరావుకి చిరాగ్గాఉంది. 'నా ఫైలు – నా ఫైలు' అంటున్న వాడిమీదా కోపంగా ఉంది. ఏనాడూ కనిపించలేదు. ఇప్పుడు అవసరం పడింది కాబట్టి తన చుట్టు ప్రదక్షిణలు చేస్తున్నాడు.

"ముందా గ్లాసు సంగతి చూడు. జోగారావు నిన్ననే గ్లాసు పంపిస్తా నన్నాడు."

"సార్ ! నేను గ్లాస్ తెస్తాను, సార్! ఈలోగా మరోమారు చూడండి. అది మీ టేబులుమీద లేకపోతే డి.ఏ.ని పిలిచి చీవాట్లు పెట్టండి."

"అలాగే !" చిరాగ్గా అన్నాడు.

కాని శంకరం వెళ్లినవాడు వెళ్లినట్లే తిరిగి వచ్చాడు. వాడు గ్లాసు తేలేదు.

ఈ శంకరాన్ని పంపినా, ఫోనులో మాట్లాడినా ప్రయోజనం లేదని శ్యామలరావు స్వయంగా వెళ్లాడు.

"రండి సార్! మీ పనే చూస్తున్నాను. ఈ ఫైనాన్సు వాళ్లు చాలా తలతిక్క మనుషులు. ఈ నోట్‌మీద ఎన్ని ఆరాలు?"

"ఇంతకు ముందు ఎన్ని గ్లాసులు, ఎప్పుడు కొన్నారు? ఎంత ఖర్చు అయింది? కొత్తగా కొటేషన్లు పిలిచారా? ఒక ఆఫీసరుకి ఎన్ని నెలలకొక పర్యాయం గ్లాసు ఇస్తారు? గ్లాసులు కొనడానికి డబ్బు ఉందా? లేక దానికోసం ఎలాట్‌మెంట్ కూడా కావాలా? ఒక్కమారు ఇన్ని గ్లాసు లెందుకు? తక్కువ గ్లాసులతో పని జరగదా?"

శ్యామలరావు చదివేడు.

"చూశారా వాళ్ల తలబిరుసుతనం ! లేకపోతే బోడి గ్లాసుల కోసం ఇన్ని సవాళ్ళా! మీ రేం దిగులు పడకండి! వాళ్లకు జవాబివ్వడం మాకు వెన్నతో పెట్టిన విద్య. ఎందుకు శాంక్షను చెయ్యరో నేనూ చూస్తాను" అన్నాడు జోగారావు.

"జోగారావూ! ఆ ఫైలు అటు ఫైనాన్సుకి, ఇటు స్టోర్సుకీ వెళ్తూ ఉంటే నాకు గ్లాసు దొరికేది ఎప్పుడు?"

"అది నిజమే ననుకోండి. శాంక్షను లేకుండా కొనలేంగా? అయితేనేం ఈ మారు గట్టిగా రాస్తాం."

"పాతిక రూపాయల మేరకు ఏ వస్తువునైనా కొనుగోలు చేయగలరు కదా? ముందో అయిదో పదో గ్లాసులు తెప్పించరాదూ?"

"అ దెలా కుదురుతుంది, సార్! వాళ్లు తలతిక్కతో ఇన్ని ప్రశ్నలు వేస్తే మేం గాజులు తొడుక్కుని కూర్చున్నామా? ఇది మాకు అప్రతిష్ట కాదూ? వాళ్ల చేత శాంక్షను చేయిస్తాము."

శ్యామలరావుకి ఒక టర్థమైంది. ఈ గ్లాసుల కొనుగోలు చివరకు మంత్రిగారి దాకా వెళ్తుంది.

శ్యామలరావు తన సెక్షనుకి వస్తూ ఎస్టాబ్లిస్ సెక్షను దగ్గర రామకృష్ణ పలకరిస్తే అతనితో పాటు ఆ సెక్షనులోనికి వెళ్లాడు. అత నక్కడ సీనియర్ గుమస్తా.

మాటల సందర్భంలో గ్లాసు విషయం చెప్పాడు.

" అయ్యో! నాకా విషయం ఇంతవరకు ఎందుకు చెప్పలేదూ? నేను జోగారావుతో ఇప్పుడే మాట్లాడుతాను. పది నిముషాల్లో జోగారావు గ్లాసు తీసుకొని నీ గదికి వస్తాడు చూడు" అన్నాడు.

శ్యామలరావు నమ్మలేకపోయాడు. తను యు.ఎస్.ని, జోగారావుని కలిశాడు. వాళ్ల దగ్గర

గ్లాసులు లేవు. శాంక్షను కాలేదు. మరి రామకృష్ణ ఎలా సాధించగలడు?

"అది అంతేలే! ఆ జోగారావు పిలక మా చేతిలో ఉంది" అన్నాడు రామకృష్ణ శ్యామలరావు సంశయం తెలుసుకొని.

అయినా ఒకరి మీద ఆధారపడితే గ్లాసు రాదు. మహా అయితే మూడు రూపాయ లవుతుంది. గ్లాసు తనే కొనుక్కుంటే సరి! సీటులో కూర్చుని బెల్ మ్రోగించాడు.

చంద్రం వచ్చాడు.

"ఆ శంకరం ఏడి?"

"శంకరం మీ పనిమీద బజారుకి వెళ్లాడు, సర్! అతని ఫైలు చూడండి సార్!"

"చంద్రం ! ఫైళ్లు తాపీగా చూస్తాను కాని, నువ్వు బజారు కెళ్లి ఒక గ్లాసు కొని తీసుకురా" అంటూ డబ్బు లిచ్చాడు. "త్వరగా రావాలి"

మరో అరగంట తరువాత ముగ్గురు మనుషులు శ్యామలరావు గదిలో ప్రవేశించారు ఒక్కమారు.

చంద్రం - అతని చేతిలో గ్లా సుంది.

శంకరం - అతని చేతిలో గ్లా సుంది.

జోగారావు - అతని చేతిలో గ్లా సుంది.

"సర్ ! గ్లాసు ఖరీదు మూడు రూపాయలు. మిగిలిన డబ్బులివి" అన్నాడు చంద్రం.

"సర్ ! గ్లాసు వచ్చేవరకు మీరు నా ఫైలు చూసేలా లేరు. అందుకే కొని తెచ్చాను, సార్! ఇదిగో గ్లాసు. ఇక నా ఫైలు మీద సంతకం చేయండి."

"సర్! రామకృష్ణ ఫోన్ చేశాడు, సార్ ! గ్లాసు మీ కివ్వడంలో ఆలస్యమైంది. మ రేమనుకోకండి. ఇదిగో గ్లాసు" అన్నాడు జోగారావు.

"అయితే, ఫైనాన్సు వాళ్లను ఒక పట్టాన వదలం, సార్! వారికి మా డిపార్టుమెంటుతో పని ఉండదా?" అని కూడా అన్నాడు జోగారావు!!

- ఆంధ్రప్రభ, సచిత్రవారపత్రిక 28 జులై 1993